

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la **biroul administrației**, (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani

Despre starea noastră.

I.

Duminica trecută, în 31 Maiu a c. s'a făcut desvelirea statuei marelui bărbat de stat român *Ioan C. Brătianu*, la București. Despre frumoasa sərbare facem pomenire la alt loc al foii noastre. Acî amintim, că din privilegiul acesta s'a scris prin foile din România multe bune și frumoase despre faptele și isprăvurile lui Brătianu și s'au publicat și unele din lucrările sale politice-sociale.

Astfel este între altele o scrisoare, sau cum 'i-se zice pe limba cultă, un *memoriu*, adresat fostului Domnitor *Alexandru Ioan I. Cuza*, curînd după ce a fost ales de domnitor, în Februarie 1859.

Acest memoriu e prețios, căci în el Brătianu face cunoscute *clasele sociale* sau *păturile societății* din România de pe la jumătatea veacului trecut.

Pe vremea aceea în Țeara Românească erau patru clase sau pături de ale societății, după felul ocupației și traiului oamenilor.

Clasa cea mai înaltă o alcătuiau *boierii cei mari*, cari locuiau aproape cu toții în București și un număr mai mic în Craiova; a doua clasă era a *boierilor mici*, răspîndiți în toată țeara; *neguțătorii și măiestrii*, locuitori mai toți prin orașe, era a treia clasă; în sfîrșit clasa a patra o formau *țeranii plugari*, cari locuiau pe sate, ear' la orașe mai puțini.

Boierii mari și mici erau, cum au zice noi, domnii, oamenii cari ocărnu-

iau țeara și aveau deregătoriile pe mână, apoi proprietarii mari și mai mici.

Clasa negustorilor și meseriașilor era ca și în toate țările, acea clasă de oameni, care produce toate bogățiile, ce nu isvoresc de-a dreptul din agricultură sau lucrul câmpului. Intre ei, cu deosebire între neguțători, se aflau mulți străini, Greci, Bulgari, Armeni etc. veniți din Turcia, cari aflînd adăpost în țările române, cei mai mulți din ei s'au îmbogățit.

Cea mui număroasă și mai însemnată clasă era pătura de jos a societății române, talpa țerii, țeranii sau sătenii.

Despre aceasta clasă de oameni Brătianu scrie în un mod foarte lăudător. Eată ce zice el între altele:

»Clasa țeranilor, a plugarilor, formează marea majoritate a locuitorilor acestei țeri; ea are o mare însemnatate, nu numai prin numărul ei, dar' chiar prin desvoltarea ei morală și intelectuală«.

Brătianu vorbind apoi despre lupta, ce au purtat-o țeranii față de proprietari și arîndași pentru drepturile lor și despre împilări, zice:

»Clasa țeranilor de acum înainte poate mai îndura, dar' ca să se lase de-a se mai împila, de-a se supune desvîrșit, este peste putință, căci țeranii simt că puterea țerii este într'înșii. Printr'o creștere îngrijită, printr'o bună direcțiune, ce li-s'ar da de cătră o ocărnuire națională și liberală, de cătră o ocărnuire, ce ar dobîndi încrederea și dragostea lor, s'ar putea face din clasa țeranilor un zid nestrăbătut al naționalității și al libertăților române«.

Așa ni-se înfățișau păturile sociale în statul vecin cu noi, la frații noștri de aceeași obârșie și de același sânge, la Românii din România, înainte cu un jumătate de veac.

De atunci se înțelege s'au schimbat multe și mulțumită lui D-zeu, toate tot înspre binele neamului românesc. Clasele de atunci încă au fost supuse la schimbări. Azi nu mai este clasa boierilor, ca atunci, de oare-ce la ocărnuirea țerii poate lua parte ori-cine și în slujba de deregător poate intra ori-care fiu al României, care are învățatura de carte recerută. Ear' la aceasta fiecăruia îi stă deschisă calea.

De altă parte țeranii, cari și azi sînt majoritatea mare a locuitorilor și tot talpa țerii, au înaintat mult cu lumina învățaturii și în bunăstare, deși în mai multe părți ale României starea lor nu este așa de bună. cum este a țeranilor români de pe văile și plaiurile Ardealului și ale Bănătuului.

Dacă ne întoarcem acum privirea la noi, vom afla alte stări ca cele amintite mai sus la frații noștri din România. Aceasta vine de acolo, că noi ne-am dus traiul și necazul în alte împrejurări, ca ei.

Trebue însă să luăm bine aminte, cum am stat în trecut și cum stăm azi, căci numai cunoscînd cu de-amăruntul stările noastre, vom vedea ce ne lipsește și de ce avem trebuință, ca să putem sta și mai departe pe picioarele proprii și să fim la locul nostru.

Dar' despre aceasta vom vorbi în numărul viitor. **Silvestru Moldovan.**

FOIȚA.

Tîrgul de fete din Găina.

(Din scrierile lui Teofil Frîncu).

În numărul trecut vestind moartea vrednicului Român, *Teofil Frîncu*, am amintit despre meritele sale ca scriitor. Teofil Frîncu a fost în Ardeal redactor la »Orientul Latin«, ear' în România la ziarul »Românul«. În aceste cum și în alte foi și reviste răposatul a scris o mulțime de articole, schițe istorice etc. de însemnatate. Cele mai de preț însă din lucrările sale sînt scrierile: *Rotacișmul la Moți și Istrieni* și *Românii din Munții-Apuseni* (Moții) făcute împreună cu *George Candrea*, răposat și acesta în Graz.

Cartea din urmă este cu deosebire de mare pret. În ea Frîncu și Candrea descriu în colori vii și adevărate pe Moți, cu însușirile, datinele și obiceiurile lor.

Dăm azi din cartea aceasta descrierea vestitului tîrg de fete din Găina:

Eată ce ne spune Frîncu despre el:

Găina e un munte așezat la mează-zăpus a Munților-Apuseni și are o înălțime de 1744 metri. La poalele lui e Vidra-de-

sus și numirea sa se ascunde în întunecul depărtat al vremurilor.

Vidrenii spun că pe vremea când și în munții Bihariei se lucrau băile, o găină de aur ieșia din băi spre a se așeza în vârful muntelui, pe cuib, în care erau oușele sale de aur. Vidrenii atrași de frumusețea ne mai pomenită a găinei, în mai multe rânduri s'au încercat să o prindă, ea însă a fugit în jurul băilor de aur dela Roșia. De atunci ne mai putîndu-se găsi aur în băile din acest ținut, Moții au încetat de-a le mai lucra, fiind-că găina din poveste era Vélva băilor, și ea a dus aurul cu sine în părțile unde a sburat.

Muntele Găina are două vîrfuri, unul mai înalt și pleșuv, ear' altul mai mic și încunjurat cu păduri de fag, în mijlocul cărora e o peatră ridicată în amintirea călătoriei Impăratului nostru Francisc Iosif I. pe care a făcut-o în țeara Moților la 1852.

Mare e puterea naturii și numai acela o poate vedea în toată flința ei, care cu privilegiul unei vijelii se găsește într'un vîrf de

munte, de unde cu frică și cu fiori privește la lupta vîforului.

Furtunile în munți se plămădesc ca din senin, și până ai bate în palme se varsă asupra vîrfurilor și codrilor.

Eram în Găina, într'una din frumoasele zile de vară. Ceriul era senin, soarele era sus și razele lui rîvîrsau asupra Găinii o căldură ca în luna lui Cuptor.

Un noraș se zărea în depărtare pe marginea ceriului. O jelițe rîcoritoare legăna frunzele arborilor și care din ce în ce bătea mai tare, încât deodată se auzia rîsunînd urletul puternicului vînt, care smulgea copacii din pămînt. Nourașul se încingea tot mai tare și întuneca ceriul. Păstorii fugea la colibi, ear' vitele mugind își căpătau un adăpost. Pe cer fulgerile se întindeau ca șerpui. Iie alergînd cu patru cai și cu carul lui de foc, pe unde se bat în capete bălaurii și șolomonarii, voind să tragă în cel rău, pognea din pleasna biciului seu tunete și trîsnete, încât gemeau munții și se cutremura pămîntul.

Vizitele regelui Italiei. Regele Italiei Victor Emanuel va face în 16 Iulie în Paris o vizită președintelui republicii franceze, lui Loubet. Regele Italiei va mai vizita în 15 Noiembrie și pe regele Angliei.

Contra cămătăriei. Legea din 1882, care avea să epureze de cămătărie, s'a dovedit slabă, oăci cămătarii jupuiau și mai departe pe cei-oi apucau pe mâinile lor. Ministrul de Justiție a prezentat o lege novelară, prin care înăsprește legea cea veche. Cămătăria se va socoti ca crimă, care se pedepsește cu temniță până la 2 ani și în bani cu 500—2000 cor. Lipsa acestei legi înăsprișe se simte mai ales de când cu potopul de Jidovi năvăliți din Galțiile.

Alegerea dela Dobra. Sâmbătă în 6. I. o s'a făcut alegerea de deputat distal în cercul Dobrei. Au fost trei candidați, d'ni Dr. Aurel Vlad și Dr. Aurel Muntean, avocați în Orăștie și Farkas, candidatul guvernului. La votare au învins alegătorii români, alegând de deputat pe Dr. Vlad. Dr. Muntean s'a retras în decursul alegerii.

Dr. Vlad a învins cu 52 voturi majoritate, față de Farkas

Lupta Polonilor. Polonii au ținut în Lemberg o conferință națională în care s'au primit următoarele hotăriri: Organizare națională, care să cuprindă toate partidele și grupurile polone; înființarea unui birou polon de corespondență, care să informeze presa străină; ajutorarea populației polone din Galțiile-ostice, Bucovina, Silezia; regularea cumpărării de pământ; înființarea de școli naționale în ținuturile, unde Polonii locuiesc amestecați cu alte popoare; cultivarea intensivă a limbii polone în toate școlile; introducerea limbii polone la trenuri, oficiile telegrafice și postale, procuratură, direcțiunile financiare, la domeniile și gendarmerie.

† G. D. Palade.

Duminecă, în 7. Iunie o. a murit în Bêrlad un bărbat frunteș al statului român, *G. D. Palade*, fost ministru de Finanțe până în anul trecut.

El s'a născut la 1858 în Bêrlad, și prin deșteptăciunea și purtarea sa a ajuns până sus la treapta ministerială. Era oap luminat și mare vorbitor.

După câteva minute furtuna s'a potolit, razele soarelui earăși încălzeau munții, păstorii ieșeau voioși din colibi, vitele începeau a paște, păsările să cânte și Găina să salte

Din Găina să zăresc o mulțime de poeni și de o parte și de cealaltă a muntelui, care desparte hotarul comunei Vidra de sus, de cel al comunei Bulzești, s'au mai bine zis, hotarul Moșului de al Crișanului

Mai în jos se vîd case de-ale locuitorilor, unele singuratic și altele în grupe așezate, ear' pe la poalele Găinii șerpuește Rîul-mic, în ale cărui unde să scaldă raza soarelui și bea curcubeul apă.

În cea dintăiu Duminecă după Sân-Petru liniștea din Găina înceată. Este ziua vestitului tîrg de fete. În zori de zi de dimineată, de pe toate dealurile curg Moși și Moațe, Crișeni și Crișene; toți în haine de sêrbătoare Căntecile igreților (lăutarilor) asurzesc pădurile.

Des de dimineată doi încredințați din partea Moșilor din Vidra-de-sus și doi din partea Crișenilor din Bulzești trag o linie de

Duminecă el convosese o întrunire la Bêrlad, la care a luat cuvîntul și vorbind, a fost lovit de anevriam, și a murit repede. Bola veche, pentru care a abzis și din minister, l-a repus.

Corpul reposatului a fost adus la București, unde îl s'a făcut o pompoasă înmormântare.

Despre originea noastră.

Am descris în nrul trecut întâmplările neamului nostru, dela venirea Maghiarilor până la răs-vrătirea lui Horea, Cloșca și Crișan.

IV.

Niciodată n'a fost atât de amară soartea Românilor ca înainte de asta cu 120 de ani. Românii erau iobagi, săraci, chinuiți, — fără drepturi, lăsați în voia nemeșilor. Iosif al II-lea, împăratul de pe atunci, voia să îmbunătățească soartea iobagilor, dar' nu putea de nemeșii maghiari și maghiarisaiți, cari nu voiau să lase din domnia lor și traiul lor bun, fără lucru.

O lege despre cărcimărit a înăspriș și mai mult soartea iobagilor, deci un țeran român din munți, Vasile Nicola, numit și Horea, pentru căntecel, horele lui frumoase, s'a dus la împăratul cu jalbă. Împăratul l'a primit bine și i a promis că va îmbunătăți soartea iobagilor români. Horea a venit acasă, dar' soartea iobagilor s'a făcut și mai rea. Împăratul a dat poruncă, — dar' nemeșii, în loc să asculte de ea, din răsburare au asupriș și mai mult pe bieții Români.

Horea a pornit atunci a doua-oară, pe jos, — la Viena. Isprava a fost aceeași.

A mers a treia-oară. Ispravă tot n'a făcut însă.

Când a mers apoi a patra-oară, Horea a spus împăratului, — că de nu va fi dreptate, iobagii de Român vor omori pe toți domnii. Se scrie în cărți, că împăratul ar fi zis cătră Horea, să facă așa, adecă pe cum a zis.

Horea a venit acasă, și iobagii s'au răsvrătit. Au omorit pe nemeșii, cari le cădeau în mâni și au pefugat pe străini. Armata împărească era pe aproape, dar' nu opra pe răsculați. Asta a întărit credința în răsculați, că voia împăratului a fost ca ei să se răscole.

despărțire, între Moși și între Crișeni, în câmpul tîrgului, care se ține pe o pajște verde ce se întinde între cele două vîrfuri ale muntelui. Linia e trasă astfel, că Moșii își așează merindele în partea de cătră răsărit, iar Crișenii în partea de cătră apus.

Până pe la orele 10 dimineața toți sînt cuprinși cu cumpărarea și vînzarea uneltelor de case și de economie precum: coase, ștreanguri, greble, tulnice, oale și diferite poame și legumi aduse în tîrg de Crișeni.

După tîrguirea celor trebuincioase, lumea începe să prânzească pe iarbă verde și să se adune împrejurul igreților (lăutarilor), cari cântă lîngă câte o berbință (butoiu) cu vin, ori cu vinars de cireșe, seau cu rosolie, un fel de vinars roșu îndulcit cu zăhar, seau cu miere de stup, apoi jocul seau hora se încinge peste întreg tîrgul în câte 8 și 10 grupe deosebite și formate din Moși și din Crișeni, cari la sunetul ceterelor, clarinetelor, cimpoilor și fluierelor, jucând își spun prin chiuituri tot felul de glume, adeseori pișcătoare, strigând Crișanul cătră Moș:

Dar' — într'un târziu, — vîzînd nemeșii că nu-i glumă, — au făcut intrigi la împăratul, — au zis că Horea vrea să se facă regele Românilor și să despărță Ardealul de împărație.

Atunci împăratul a trimis oștire asupra Românilor, și Românii s'au retras în munți, — după-ce au fost bătuiți. Pe capul lui Horea, Cloșca și Crișan, cei trei căpitani ai răscolei, s'a pus premiu de 300 de galbeni. Și s'au aflat Români, cari au arătat ascunzătoarea lor și ei au fost prinși. Horea, Cloșca și Crișan au fost tăiați în roată, la Alba-Iulia, — ear' trupul lor, tăiat fiecare în patru, — l-au pus în țapă și l-au pus în tîrgurile mari, ca fiecare să învețe, vîzînd îngrozitoarea pedeapsă, că așa va păți ori-cine, care va îndrăsnî să-și apere drepturile sale de om și de Român în țeara asta, — care, deși e a Românilor dintr'un început, Românul a fost în ea numai — căne.

Trist sfîrșit a avut trezirea aceasta a Românilor, din somn, dar' un folos totuși a adus.

Împăratul, știind că nemeșii de abună-seamă se vor răsbură aspru asupra Românilor, — a dat poruncă cumcă iobagii să se poată muta dela un domn la altul, dacă nu va putea suferi bătăile și foamea.

Acest drept, până atunci nu-l aveau iobagii.

Al doilea folos a fost, că Românii s'au trezit de cap, — au vîzut că așa nu mai merge, — au vîzut că, pe încetul au fost scoși din toate a le lor, și au devenit boi în jug, cari lucră pe seama altuia. O schinteie trebuia numai, ca Românii să se răscole din nou. Această schinteie n'a întăriat mult.

Peste 70 de ani, — în 1848, Românii s'au ridicat cu putere mare, — au scuturat jugul robiei și și-au îmbunătățit soartea.

Soartea și împrejurările n'au lăsat ca această nouă încercare să aibă rezultat deplin. Dar' bunu-i Domnul, veni-vor vremi mai bune și pentru oropșitul nostru neam.

Despre revolta din 1848, voi scrie însă în nrul viitor. V. E. Moldovan.

Ține moș de hasta straiță
Să mă hiț (joc) cu hasta moață:
Până mă hițai cu moața
Se duse moșul cu straița!

Iar Moșul îi răsponde:

Măi Crișene lapte în teoc
Adă fata să țî-o joc;
De nu țî-oi juca-o bine
Între smei în ea și în tine!

Din acestea glume adese se nasc mici certe, cari îndată se împacă de cătră cei în-sărcinați cu păstrarea bunei rînduiei, și cari numai atunci ajung la bătăi și neorînduiei, când strîinul se amestecă. Un asemenea cas s'a întemplat în vara anului 1852, când 17 jendarmi nemțești bajocorînd femeile, au fost cumplit bătuiți și desarmați, iar Moșii pentru aceasta a lor îndrăzneală, au fost aspru și crunt pedepsiți.

S'a trimes la Vidra-de-sus o companie de dragoni (călărași), și punând mâna pe trei inși, dintre care numai Gavril Bădescu mai trăește, a fost fiecare bătut că câte 100 de bețe; iar la 1856 a fost împușcat unul din ei.

Jubileul de 50 de ani al diecesei Lugojului.

Implinindu-se în acest an o jumătate de veac dela înființarea canonică a diecesei Lugojului, episcopul acelei dieceese Prea S. Sa dl. *Dr. Dumitru Radu* a dat un circular către întreg clerul și credincioșii săi pentru sărbătorirea acestui mare moment. Dieceasa Lugojului și-a primit înființarea canonică din partea Papei dela Roma, în anul 1853. De atunci dieceasa a înaintat foarte mult, ridicându-se o mulțime de biserici și școli.

Pentru sărbătorirea de 50 de ani a existenței diecesei Lugojului circularul episcopesc cuprinde următoarele:

Implinescu se așadar' în anulourgător 50 de ani dela înființarea canonică a diecesei Lugojului. Astfel cu dreptate este, ca să dăm fericitului eveniment ovenita sărbătorire. Și mai întâiu să ne adunăm împrejurul sfântului altar, și acolo întru umilința rugăciunilor noastre să aducem prinosul mulțumirilor noastre prea bunului Dumnezeu pentru nenumăratele binefaceri spirituale și culturale ce le-a vărsat timp de 50 de ani prin această instituțiune peste poporul nostru credincios și peste noi toți. Mulțumită aducându-i să mai cerem dela același părinte îndurător, dar' și ajutor pentru neîntrerupta ei propăgare în viitor pe toate căile deschise activității sale, — și ca orânduți a ne adăpa cu s.intele învățături ale evangheliei sub ocrotirea și prin lucrarea ei, să ne putem împodobi, prin nemărginită mila lui, inimile cu strălucirea virtuților creștinești și prin aceste a ne agonisi veșnica mântuire a sufletelor noastre.

În urma acestui circular, în ziua de Rusali după celebrarea sfintei Liturghii în toate bisericile diecesei s'a cântat *Doxologia cea mare*.

Sărbarea principală se va săvîrși însă acum în 19 Iunie în Dumineca *Tuturor sfinților* în catedrala din Lugoj la care este chemată a lua parte toată preoșimea diecesană.

Pentru suportarea cheltuelilor s'a hotărît ca în parochiile acelea unde casele bisericesti dispun de bani, să se acopere din ele speșele curate de drum, adeoă de vectorare, până la Lugoj și înapoi pe căile cele mai scurte, pentru parochul local și pentru un credincios ales de popor spre a însoți pe preotul lor la numitele festivități. Și după ce adunările generale ale celor două Reuniuni docentale diecesane se vor ține tot la 14 Iunie în Lugoj, docenții din depărtări mai mari pe lângă paușalul regulamentar vor primi un adaus din

casele școlare respective. Documentarea la Rațiuni a acestor cheltueli se va face cu chitanțe date în regulă de cei ce ar călători și depuse cu provocare la datul și numărul Circularului present.

Pentru aranjarea acestor festivități s'a instituit un comitet constător din următorii:

Președinte de onoare *Petru Pop*, preposit capitular. Președinte efectiv *Ioan Boros*, canonic. Președinți mireni: *Dr. Stefan Erdelyi*, medic, Orăștie, și *Dr. Stefan C. Pop*, avocat, Arad. Vicepreședinți din cler: *Dr. Iacob Radu*, vicar foraneu, Hașeg; *Stefan Radio*, protopop, Petroșeni; *George Popovici*, protopop, Lugoj. Vicepreședinți mireni: *Dr. Iacob Major*, medic, Lugoj; *Dr. Gavriil Suciu*, avocat, Hașeg; *Dr. Aurel Vălean*, avocat, Lugoj. Secretari: *Dr. Valeriu Traian Frențiu*, *Virgil Pop Păcurar* și *Ioan Țuciu*, Lugoj și 72 membrii.

Omorirea unui rege și a unei regine.

Joi înainte de amezai o știre groaznică s'a răspândit pretutindena, adusă din mai multe părți pe telegraf. Mulți nu erau să o creadă, dar' ea în curând s'a adevărit

Mercuri noaptea spre Joi regele Sârbiei, Alexandru I, regina Draga, împreună cu mai mulți gardiști, apoi foștii ministri Marcovici și Pavlovici și adiutantul Petrovici au fost omoriți în palatul regal din Belgrad de către oticerimea și milișia conjurată.

Părechea regală era, cu cei doi miniștri la cină, când au fost atacați pe la 1/11. S'a încins o luptă groznică, care a durat până la 2 ore din noapte și s'a sfârșit cu omorirea regelui, reginei și a

tuturor celorlalți din palat. Regele și regina au fost împușcați. A doua zi, Joi, a apărut o proclamațiune către popor, în care se provoacă cetățenii a fi pe pace și a nu provoca neorânduiri. Proclamația e însoțită de membrii noiei ocărmuiri: *Avacumovici*, prim-ministru, *Kaljevici*, min. de externe, *Protici*, min. de interne și *Atanascovici*, ministru de războiu.

Intâmplarea aceasta ne mai romenită a produs pretutindena mare mirare și uimire. Causele omorului sânt politice. Faptul însă poate să aducă mult rău și neoz Sârbiei.

Dăm aici portretul regelui și reginei, cari au avut un sfârșit atât de trist.

DIN LUME.

Peninsula Balcanică.

Dintre Buğariii arestați în Salonic au fost liberați 400; în temniță mai sânt 26, a căror vină e dovedită. *Edhib pașă*, presidentul tribunalului marțial turcesc a oștit Sâmbătă sentința de oșândă asupra Bulgarilor, cari au aruncat bombe în Salonic. Amăsurat sentinței *Pavel Polșev*, tiner de 22 de ani, care a aruncat bombe asupra vaporului *Guadalquivir*, *Marcu Stoian*, *Milan Arson* și *Bogdan* au fost oșândiți la moarte ca trădători de patrie. În Cöprü'ü s'au aflat 10 olgr. dinamită și mai multe scrisori, din cari se vede, că era plănuită uciderea tuturor Turcilor.

În vilaietele Ușub, Monastir și Adrianopol au fost închise aproape jumătate dintre școale din cauza, oă

Săracul Moș! Nici în virful muntelui nu'l lasă străinul să și petreacă zilele în pace!

Când soarele e numai de o suliță pe cer până se apue, oamenii încep se plece rîzînd și glumînd. Crișanul, iute la fire și rău la mînie, fiind că nu și-a putut vinde oalele, începe a le sparge cu băta, iar' Moșul, voind ca oalele cumpărate se ajungă mai iute de cât el acasă, le dă drumul din deal și până în vale.

În cât pentru tirgul de fete, în Găina n'a fost nici odată, de cât numai în creerii bîrfitorilor străini, ca se atragă luarea aminte a publicului asupra bîrfelelor și clevetelor lor.

În vremile de demult, păstorii din acel munte făceau în fiecare an câte o feștanie în mijlocul turmelor. Cu acel prilej Vidrenii duceau mîncări și beuturi și se ospătau cu popa lor pe iarba verde și între brazi. În urmă feștania nu s'a mai făcut, iar' *petrecerea* a rămas și se ține în fiecare an la Sîn-Petru. Crișenii din apropiere au început și ei se ia parte la petrecerea Vidrenilor, și așa, dintr'o petrecere a tuturor a Vidrenilor, cu

vreme a ajuns să fie o petrecere a tuturor a Moșilor și Crișenilor.

Mai era și obiceiul ca la Sîn-Petru se plătească Vidrenii proprietarului feudal Holaky din Hălmăgel arênda pentru pășunatul vitelor în Găina; de aceea în ziua numită, Moșii cu nevestele și cu copiii lor, ospătându-se de bucurie, că s'au plătit de satana, luau parte la această veselie și Crișenii, cari aflînd că Vidrenii aveau beutură, duceau și ei în schimb spre vînzare tot felul de unelte și astfel s'a născut tîrgul din Găina, rău și fără cale numit de străini: *tîrg de fete*.

Tot în acest mod au fost înființate și alte trei tîrguri în munți: în Lespezi, Biharia și Călineasa. Cel dintăiu nefiind cercetat a încetat la anul 1830, ear' tîrgul din Biharia a încetat cu doi ani mai înainte din pricina deselor furtune. Biharia e un munte în înțelesul adevărat al cuvîntului. Vînturi reci și o negură deasă acopere mai în totdeauna acel munte,

A mai rămas în ființă tîrgul din Călineasa, care e cu mult mai neînsemnat ca cel

din Găina. Cei cari iau parte la acest tîrg sînt mai cu seamă păstorii din acel munte și puțini locuitori de pe la Someșul cald și rece dinspre Huedin și afară de lână dusă la tîrg de Moșii din Scărișoara nu sînt alte mărfuri de vînzare.

Așezarea muntelui Găina, pentru ținerea unui tîrg e însă cu mult mai priincioasă, de oare-ce împrejurul ei, fiind o mulțime de sate, formează calea de comunicațiune între Moșii și între Crișeni.

Despre originea tîrgului ne-a spus un bătrîn, Gavrilă Bădescu, că a aflat dela tatăl seu care a trăit 130 de ani, că într-o zi Vidrenii, petrecîndu-și în Găina au dat peste ei fără veste Curuții și Lobonții, pe care respingîndu-i, în amintirea acelei învingeri și-ar petrece Moșii în ziua numită.

Tot cam în acest înțeles vorbește și învățatul neamț dl Reissenberger, care zice că Mongolii năvălînd în Ungaria, Românii din țeara ungurească, care locuiau la poalele despre apus ale Bihariei, i-au gonit pe munte,

cei mai înflăcărați apostoli ai liberării Bulgarilor sînt *invătători*. E drept, că mijloacele folosite pentru liberarea poporului asupra sînt parte mare tărărești, totuși trebuie să ne închinăm în fața proșilor și invătătorilor bulgari, cari fără de-a se teme de moartea cruntă, ce li așteaptă, luptă fără preget pentru limbă și lege.

Din cauza luptelor necontentite poporațiunea vilaetelor pomenite mai sus e amenințată de foamete. În unele ținuturi țeranii n'au sămănat nimic astătoamnă nici astă-primăvară, ear' unde au sămănat, holdele au fost oăloate de trupele turcești sau cosite de hoști. În multe comune nu mai sînt nici vite, de lucru, oăci toate au fost răpite mai ales de bandele bulgare. Mizeria o măresc și mulțimea de meseriași și lucrători bulgari cari au fost alungați din orașe la satele lor.

Burii.

O parte mare a Burilor s'a hotărît, că mai bine s'ă și părăsească și patria, decât să fie supuși Englezului nemilos, care după ce l'a prefăcut țara în pustietate vrea să l'i răpească și limba și obiceiurile, mai ales prin școale. Unii dintre Buri s'au așezat în coloniile germane, alții au plecat la America-de-sud o parte s'au dus pe insula Iava din Asia. Cei rămași acasă s'au apucat de rezidirea caselor și lucrarea pământului. Mai curînd ori mai tîrziu vor să dovedească Englezului, că fărădelegile nu se uită.

Maroco.

Știrile ultime spun, că revoluția din Maroco e pe sfîrșite. Africa e amenințată de altă primejdie: Marocanii au pușcat, la graunța coloniei franceze Algeria, asupra guvernatorului, un general francez. Se poate, ca întîmplarea aceasta să o folosească Francezii pentru a rupe o bucățică din Maroco. Deja au început bombardarea a câteva orașe.

Știri mărunte.

În Roma și în alte orașe ale Italiei s'au făcut zilele aceste mari demonstrații contra Austriei. Pricina e, că oărmuirea Austriei n'a încuviințat deschiderea câtorva școale italiene. Demonstrațiile continuă.

unde fiind întimpinați de Românii transilvăneni, pe toți l'au omorît. În amintirea acelei învingeri își petrec Românii în fiecare an la Sân Petru în muntele Găina când apoi se încheie și unele căsătorii.

La tîrgul din Găina, care seamănă cu nedeele din țeara Hațegului, sau mai bine zis cu tîrgul fetei ce se ține la bobotează la Vaida Rece din țeara Făgărașului, sau cu cel dela Sântă-Măria din Teiuș de pe vatra Murășului, ori cu cel dela Ispas din Blaj, se fac ca de obicei, cunoștințe între feciori și fete, din care se încheie și câte o căsătorie între câte un Crișan cu o Moață, nici odată însă între un Moț cu o Crișană, fiindcă Crișenele nu sînt așa frumoase ca Moațele. Cununia însă se servește cu toată cuviința acasă în sat, înaintea altarului bisericeii, ear' nu în munte, unde se zice că ar fi pustnici sau călugări, cari în țeara Moțului n'au existat de când e lumea.

În Decembrie se împlinește timpul de 5 ani, pe cât a fost ales Ourzon de vice-rege al Indiei. Parlamentul englez îl va alege de nou pe doi ani, ca să dăcă la îndeplinirea reformele începute de el.

Turburările în Croația continuă, dar' în măsură mai mică. Dieta provincială a Croației e conservată pe 17 l. c.

SCRISORI.

Reuniunea invătătorilor gr.-cat. „Mariana“ filiala Bistriței.

Bistrița la 28 Maiu.

Mai înainte de toate constat, că de oănd se află în fruntea protopopiatului Bistrița zelosul și de toți iubitul protopop *Gerasim Domide*, înaintăm în toate privințele. Înainte de aceasta cu câțiva ani nu numai că lucrurile stăteau locului, dar' chiar dam înderăpt ne avînd oine să l'impulpe pe cei din fruntea poporului. Aveam reuniuni, și parecă nu le aveam. Aveam școli și invătători, dar' examene nu se țineau regulat decît numai o vizitațiune canonică care se făcea prin Februarie. Singur în Bistrița se ținea examen regulat, din considerație, că e școală elementară, care trebuie să fie pe același nivel, pe care se află celelalte școli străine. Acum însă s'au schimbat treburile. Căci începînd din anul trecut examenele se țin prin toate comunele sub conducerea și controla protopopului, dimpreună cu a unui delegat emis din sinul invătătorilor. Răul mult simțit s'a vindecat, după ce știm că invătătorii în cea mai mare parte aveau dorința de a și arăta roada muncii lor prestată în decursul anului școlar. S'a îndreptat răul — căci protopopul de acum, stăt prin blîndețe cât și prin amenințări a ajuns la scop, — a ajuns, ca în satele unde până acum nu au fost examene — să vadă examene deplin mulțumitoare. Despre examene, vă voi scrie cu plăcere în curînd. Deocamdată azi fac cunoscută *adunarea filială a reuniunii invătătorilor gr.-cat. „Mariana“ din filiala Bistriței*, ținută la 24 Maiu în Șomfalău, care în înțelesul programului s'a început prin invocarea Spiritului sfînt, celebrînd M. On. D. Gerasim Domide, protopop și On. D. Elie Juga, preot în Arcaia. Răspunsurile le-a dat corul improvisat al invătătorilor. La sfîrșitul sf. liturgii dl protopop a ținut o înălțătoare predică vorbind despre fclurile orbiei, erătînd și convingînd pe ascultători, că orbia sufletească și orbia minții sînt mai rele decît orbia trupească. *Leacul de a ne scăpa de orbia sufletească și orbiaminții e alipirea de sf. biserică și de fca ei: școala!*

După egirea din biserică cu toții ne-am dus la școală, unde în ființa de față aproape întregului popor a mult simpatieului și popularului avocat Dr. Victor Onișor, directorul *„Revistei Bistriței“*, precum și a unor doamne și domnișoare, s'a deschis adunarea prin o potrivită vorbire rostită de protopop. Domide, președintele general al reuniunii. Reuniunea a fost salutată în nu-

mele poporului prin parochul local *Si-meon P. Simon*.

După aceea a urmat emiterea comisiunilor, alegîndu-se în comisiunea pentru verificarea protocolului, d-nii: *Teodor A. Bogdan*, invătător în Bistrița, și *Gavrilă Hordoan*, inv. în Bileag; în comisiunea pentru înscrierea de membrii noi, d-nii: *Emil Jartov*, inv. în Herina și *Vas. Ilieș*, inv. în Nieș; ear' în comisiunea pentru criticarea examenului *Ioan Mathe*, *Teodor A. Bogdan* și *Vasile Ilieș*.

Urmînd ținerea examenului prin inv. *Blaga*, acesta prin referentul comisiunii criticătoare: *T. A. Bogdan* a fost clasificat de *mulțumitor*.

Ca membri noi s'au înscris invătătorii: *Murășan*, *Rognean*, *Blaga* și preotul *S. P. Simon*.

Ajungînd la dezbateri *„Raportul delegatului din anul trecut, după puține propuneri și observații, a fost primit întru toate.*

Președintele comunică că s'au înștiințat trei disertațiuni și anume: *„Însemnătatea învățămîntului instinctiv în școala populară“*, de *V. Ilieș*; *„Stefan cel mare, baladele și legendele lui“*; *„Ce manuale se folosim“*, ambele de *Teodor A. Bogdan*.

Cetindu-se disertația primă prin *Vas. Ilieș*, adunarea o ia la cunoștință și o predă inv. *Hordoan* spre a și da părerea asupra ei.

Urmează apoi citirea disertației: *„Stefan cel mare, baladele și legendele lui“*, care cu plăcere se l'au la cunoștință și autorului l'și votează mulțumită protocolară. Disertația: *„Ce manuale se folosim?“*, nu se citește, amînîndu-se pentru adunarea venitoare, fiind timpul prea înșinat.

Se stabilește ca adunarea venitoare să se țină cu privilegiul ținerii examenului în Herina, ear' ca discutante să înștiințeze invătătorii: *Teodor A. Bogdan* și *G. Hordoan*.

Ca comisar pentru examenele finale se alege inv. *G. Hordoan* și suplent *V. Ilieș*.

Președintele *G. Domide* aduce la cunoștința adunării, că din cauza multelor ocupații nu mai poate ocupa onorificul post, și află de consult a ceda postul de președinte unuia dintre invătători. Invătătorii cu regret iau la cunoștință retragerea d-sale, îl aleg de președinte de onoare, ear' biroul și l'constituiesc alegîndu-l de președinte pe *Iulius Chitta*, și de secretar pe *Teodor A. Bogdan*, ear' ca membru în comitetul central pe *G. Hordoan*.

La urmă președintele - protopop aduce la cunoștința întregului popor, că despărțămîntul Bistrița al *„Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“* a votat un ajutor de 60 cor. pentru școala din comuna Șomfalău. Poporul la auzul acestei vesti îmbucurătoare a erumpit în nesfîrșite strigăte de *„să trăească“*.

După aceea mergînd cu toții la banchet ne-am petrecut bine, ear' seara ne-am întors fiecare la a le sale, ducînd plăcute aduceri aminte.

Correspondentul.

PARTEA ECONOMICĂ.

Săpatul cucuruzului.

Pentru-ca grăunțele sēmēnate în pământ se poată afla acolo toate recerintă de încolțire, creștere și vegetare, se recere conlucrarea mai multor puteri. Acestea puteri sînt sau din partea omului și a vitelor de lucru, sau din partea înfriunțelor aerului, cum e căldura, umezeala, lumina și starea aerului.

Mai întăiu se recere puterea vitelor de lucru și a omului (pe unele locuri a vaporului sau a electricității), pentru a ara și a pregăti bine pământul de sēmēnat, căci altcum nu s'ar alege nimic de sēmēnța sēmēnată acolo, precum știm, că nu s'a ales nimic nici de sēmēnța din evanghelie, care a căzut în locul nelucrat.

După-aceea se recere din nou puterea omului singur, sau împreună cu a vitelor de lucru, pentru a sēmēna cu mâna sau cu mașina de sēmēnat sēmēnța de lipsă. Când și aceasta lucrare e isprăvită, pentru un timp oarecare lucrarea omului și a vitelor încetează și se începe lucrarea puterilor naturale.

Fiecare greunț de sēmēnță are câte două părți de căpetenie, acelea sînt: miezul sau partea făinoasă și colțul sau embrionul. Din acesta de pe urmă poate să încolțească, crește și să se desvoalte tot asemenea plante, ca cum au fost și acelea, din cari s'a desvoltat grăunțul numit.

Grăunțul de sēmēnță ajungēnd în pământ bun și acolo fiind pētruns de căldura și umezeala de lipsă, se putrezește, adecă se începe fierberea materiilor, cari îmbracă colțul, precum se întēplă aceasta bună-oara și cu fierberea mustului de vin, și până-când poate să se nutrească cu mustul din pământ, se nutrește din miezul care-l îmbracă, întocmai precum se întēplă aceasta și cu germul sau plodul de pui, ce se află în ou, care încă se nutrește cu gălbinașul și albușul aceluia, până când poate sparge coaja, ca să iese afară la lumină.

După-ce colțul s'a nutrit astfel câțva timp cu miezul ce-l încunjură, o parte a aceluia, așa numită radiculă, din care mai târziu se desvoaltă rădēcina, se întinde prin pământ în jos, ear' cealaltă parte a aceluia, așa numita plumulă, din care mai târziu se desvoaltă trunchiul, crește afară de pământ, dimpreună cu cele două aripi sau cotiledoane, cari acoper colțul grăunțului.

Indată-ce tinēra plantă a ieșit din pământ și începe a crește, se și începe lupta ei de vieață cu celelalte plante ce o încunjură, precum sînt de pildă buruienile, cari încă se îmbulzesc, ca să răpească din nutremēntul aceleia. Lăsată în starea aceasta, de sigur, că tinēra plantă ar trebui să piară, precum ar trebui să piară și un miel, vițel ș. a., căroră le-ar suge alți frați mașteri laptele lor.

Acum se începe lucrarea omului, ajutată de-a vitelor de lucru, prin care se taie, curăță și stîrpsc plantele nefolositoare, ca astfel cele sēmēnate să poată aduce rodirile de lipsă, pentru care scop ele se și cultivă. Lucrarea aceasta se numește săpatul tinerelor plante.

Săpatul cucuruzului se poate face în două feluri: cu sapa de mână și cu mașina de săpat. Săpatul cu sapa de mână se face pe rînduri, ear' cu mașina se sapă locul dintre rînduri. Prin săpat stîrpsim buruienile, smēruntăm mai bine pământul lucrat și astfel înlesnim intrarea căldurii, a umezelii și a aerului la rădēcinile tinerelor plante.

Cucuruzul se sapă de regulă de câte două-trei-ori. Mai întăiu se sapă îndată-ce 'i-s'au ivit cele două frunze mai mari de pe delături și au ajuns oarecare mărime anumită. A doua-oară se sapă mai târziu, când cucuruzul începe a acoperi cu frunzele lui pământul, de oare-ce după sapa dintăiu buruienile nu mai pot strica așa tare cucuruzului, crescēnd el tot mai cu putere și umbrind astfel buruienile, cari se mai ivesc pe la rădēcina lui.

Timpul cel mai potrivit pentru săpatul cucuruzului este atunci, când pământul nu e nici prea moale, dar' nici

prea tare, ci se află în gradul de mijloc al umezelii și al uscăciunii. A săpa cucuruzul când e prea moale, nu numai că nu e folositor, dar' poate deveni chiar stricăcios, cu deosebire când 'i-se adună, de oare-ce după aceea se îngălbinește și stă mai mult timp pe loc cu creșterea.

Cu privilegiul săpatului de-a doua și a treia-oară, firele prea dese să răresc, ear' puii de pe lângă rădēcina lor asemenea se rup, de oare-ce puii aceia încă ar suge o parte însemnată din mustul pe care-l suge firul.

La săpatul de pe urmă se adună pământul cel lucrat sau țērina pe lângă rădēcinile de cucuruz, sau se mușuruește precum se mai zice pe unele locuri. Unii susțin, că adunatul pământului, lucrat pe lângă firele de cucuruz, nu ar fi tocmai de neapărată trebuință, de oare-ce și așa ne-adunat ar pute rodi cucuruzul. Acestia însă se vede, că nu-și prea dau seama despre folosul moșinoaelor, ce se strîng pe lângă firele de cucuruz.

Mai întăiu moșinoaele acelea, dau oare-care razim firelor de cucuruz, ca să nu le doboare vēnturile și vijeliile cele mari, cari adese-ori domnesc în țeara noastră, și de multe-ori le încovoae și pleacă cu toate că au moșinoae pe lângă ele. A doua-oară, cum se adună moșinoaele acelea din pământul cel lucrat dela suprafața locului, conțin în sine cel mai bun și mai mult nutremēnt, pe care-l află firul adunat la un loc, de unde mai ușor îl poate suge cu rădēcinile când ploauă și se scurge mustul din el. A treia, pe timp de secetă, moșinoaele acelea pot să țină în sine timp mai îndelungat umezeala de lipsă pentru fir, ear' al patrulea folos dela moșinoae îl avem, că acelea ridică oare-cum și locul pe lângă firele de cucuruz, așa că dacă ploauă, apa nu poate sta tocmai pe lângă acelea.

După săpatul din urmă al cucuruzului, lucrul omului încetează pe un timp oare-care, și el nu mai are altele de făcut, decăt de a-l mai rări și a rupe puii, cari se ivesc pe la rădēcinilor firelor.

Balade populare.

Fata și Turcii.

Cul. de Teodor A. Bogdan, inv. în Bistrița.

Suflă vēntu, suflă tare
De necaz de supērare
C'a găsit o fată mare,
Spānzurată,
Ba legată,
Și la haine sfirticată.
— Da zēu, cine-o spānzura,
Da zēu cine 'mi-o lega,
Și hainele-'i sfirtica?
— Da trei Turci
Dela Căcuci,
Cu care mi-se iubea
Și în dragoste trăia.
Cel mai tinēr zisu-'i-o,
Zisu-'i-o
Și spusu-'i-o:
'Tu copilă de creștin
Haida să ne'impreunăm
Haida să ne cununăm.
Cel de mijloc li zicea:

'Tu copilă de creștin
Cu inimă de păgân,
De vrei ca să trăești bine
Hai cu mine 'n cununie.
Cel mai mare li zicea:
'Tu copilă spulberată
Nu te-oiu lua nici-odată,
Că n'ai mamă, că n'ai tată,
Nici ești mândră, nici frumoasă
Făr' trāndavă și lenoasă,
Haida ca să ne iubim
La olaltă să trăim!
Cea copilă il asculta
Și cu el mi-se ducea,
Ceialți se mânia,
Ziua, noaptea mi-o pāndia
Pān' odată 'mi o prindea,
Mi-o prindea
Și 'mi-o ducea,
Și de o creangă mi-o lega,
De-o creangă mi-o spānzura
Să vadă cum li așa.
Că până io 'ncluit,
Că până io 'nebunit

Câte 'n lună le-o vorbit,
Câte 'n lună, câte 'n soare
Că de doru lor mai moare,
Dar' când o fost la luat
Pe-amēndoi mi-io 'nselet,
Că pe-amēndoi io lăsat
Cu altu 'n dragoste-o dat,
În dragoste și iubire
Ca să mi-'l scoată din fire.

Vidu și Turcii.

Comun. de T. A. Aguleti din Oltenia.
Sub un pēr mare rotat
Șade Vidu rēsturnat,
Vēntul mare abura
Pērul Vidului sălta.
Și Turcii nu-'mi îndrāsnia
La el de a intra.
Și d'acia deci pleca
La mândra lui se ducea.
— 'Māndro, māndra Vidului,
Dă-ne pe Vidul legat
Și legat și ferecat.

Cu privire la răritul cucuruzului se susține pe unele locuri, că firele trebuie să fie așa de departe unele de altele, încât »să poată dormi o vită între ele. Răritul acesta ni-se pare cam peste măsură de mare, de aceea s'a aflat o măsură mai potrivită și cu privire la rărit, care susține: »ca depărtarea dintre rânduri să fie și între fire«, adică precum sunt de departe rândurile unul de altul, tot așa să fie și firele de cucuruz.

Cu răritul și plivitul puilor dela rădăcinile cucuruzului, lucrarea omului încetează până toamna, când se începe culesul lui. Dar' lucrarea înriurintelor atmosferice nu încetează până toamna, când acela a ajuns la deplină coacere. Între aceste înriurinte se numără mai întâiu căldura.

Căldura este isvorul de viață nu numai al omului și animalelor, ci și al plantelor. Fără de căldură plantele nu ar pute încolți, nu ar pute crește și ajunge la coacere. Isvorul cel nesecat de lumină și căldură este soarele, care prin razele lui puternice revărsă viață tuturor ființelor și plantelor de pe pământ.

Între toate sămănăturile, cucuruzul iubește — pe lângă un pământ bun și gras — mai mult căldura, fiindcă el e o plantă mai mare și mai puternică decât celelalte. De aceea și vedem, că în ținuturile mai reci, lipsite de căldură, cucuruzul nu se prea face, sau dacă se și face, apoi nu se coace cum se cade.

Umezeala este tot așa de lipsă pentru plante ca și căldura, de oarece fără umezeală nu ar pute încolți și crește tinera plantă. Isvorul cel nesecat de umezeală este ploaia, care adapă toate ființele și plantele de pe pământ. Atât umezeala, cât și căldura prea îndelungată este stricătioasă sămănăturilor.

Aerul încă este de lipsă la nutrirea plantelor, de oare-ce fără acela plantele ca și omul, s'ar innăduși și s'ar usca. Aceasta se poate vedea mai bine la vătășirile de apă, când aceasta, ca mai grea, silește aerul dela rădăcină să ese afară, după care și plantele încep a se îngălbinii și mai pe urmă a se usca.

Aerul nu-'l înghit sau inspiră plantele așa în stare curată ca oamenii și animalele, ci amestecat și anume: când îl absorb prin rădăcini se amestecă cu un fel de leșie numită acid nitric, ear' când îl absorb prin foi se amestecă cu un fel de must, așa numit amoniac.

Când săpatul cucuruzului s'a săvârșit, după recerințele de mai sus; când binecuvântarea lui D-zeu cu căldură și ploaie încă urmează la timpul de lipsă: atunci economul poate privi cu liniște și îndestulare la roadele sale de câmp, căci acelea în asemenea cazuri îi vor și răsplăti lucrul lui cu prisosință.

Ioan Georgescu.]

Legile stupăritului.

Unul dintre cei mai mari stupari, Swilling, a statorit următoarele 10 legi pentru stupărit:

1. Nu începeți stupăritul cu roi mici, ci cu doi stupi buni.
2. Țineți numai stupi cu albine foarte multe. (Biruința o câștigă numai armate mari).
3. Impedecați roirea prea multă în stupăria voastră.
4. Amestecați stupii și roii slabi.
5. Nu lăsați decât regine (matce) bune în stupii vostri; dela ele atîrnă înaintarea stupului.
6. Nu luați prea multă miere dela albinele voastre; aceasta ar fi ca și cum ai tăia găina pentru ca să-și iei oul.
7. Dați mâncare stupilor și roilor în timp de foamete. Aceasta este o bună socoteală.
8. Nu socotiți stupii cu rame mișcătoare, ca pe niște jucării. Albinele iubesc liniștea și odihna. Supărarea neconținută nu le place.
9. Învățați (stupăritul) mai întâiu și plângerile voastre vor înceta.
10. *Cel mai mare dușman al albinelor este stuparul, care nu-'și cunoaște meșteșugul.*

Mai adaogem și cele 7 reguli, orînduite de Doctorul Weyland, preot, împreună cu institutorul Gillet, amândoi din Franca:

1. Așezați stupii vostri în locuri uscate, liniștite, adăpostite contra vînturilor tari, și cu fața cătră mează-zi și răsărit.

2. Incepeți stupăritul numai cu stupi puternici și mari.

3. Păstrați numai matce bune și omoriți fără milă pe cele bătrâne, înlocuindu-le cu altele tinere, aduse din stupi buni.

4. În nici un timp al anului să nu tulburați albinele, umblând la ele fără treabă; iarna, lăsațile de tot în pace, primăvara și toamna apărați-le de frig, de umezeală și de vînturi.

5. Hrăniți totdeauna cătră seară și ridicați mîncarea de dimineață, înainte de scularea albinelor.

6. Dacă aveți stupi slabi, roi sau mătci, amestecați-i înainte de a intra în iarnă.

7. Hrăniți roii pe timp de 8 sau 10 zile, și vă vor da însutit. Fiecare stupar trebuie să recitescă zilnic aceste reguli și să se silească a urma întocmai după ele, dacă cu adevărat își iubește meseria și dorește să aibă câștig.

Ceva de-ală pădurilor.

Silvicultori (ferstări) români, sînt corbi albi pe la noi, căci cei ce au învățat silvicultura trebuie să treacă în România. O mai pățesc și alții așa. Unul din pușinii silvicultori români dela noi avea obiceiul foarte bun, de-a se amesteca Dumineca în ceata Românilor, adunați înaintea primăriei. Din poveștile țărănilor înțelesese, că una din cele mai grele dări e *darea pădurii*. Darea pădurii? Da, dar' nu darea de pământ, ci pedepsele cele mari, ce le plătesc oamenii noștri pentru multele prevaricațiuni de pădure. Românul nostru nu s'a putut obicinul încă cu gândul, că el să nu poată tăia în pădure câte lemne vrea, unde vrea și când vrea. Lângă asta mai vine și necunoștința legii, așa că nu ne putem mira, dacă aflăm, că sînt sate, cari au plătit într'un an mai mult pentru prevaricațiuni de pădure, decât la darea de pământ.

Silvicultorul nostru, cu milă pentru nepriceperea bietilor oameni, s'a hotărît ca deci înainte să se folosească de astfel de pri-

— »Pe a cui credință luat?»

— »Tot Turcul și galbenul și Cazacul talerul».

Ear' mândra că-și lua
O frînghie de mătase
Ca să mi-'l curme la oase.

Și lua alta de bumbac
Ca să i fie lui de cap
Și lua alta de ibrișin
Ca să-i fie lui de chin.
Și d'acia deci pleca

La Vidu că se ducea,
Binișor că mi-'l lega
În mâna Turcilor îl da
Și d'acia deci pleca.

Ear' Vidu se deștepta
Și între Turci se pomenia,
Și din gură căci grăia:

— »Turcilor

Bolunzilor

Deslegați-mi pe dreapta
Ca să-mi fac cruce cu ea,
C'ăși vrea să mă spovedesc
De moarte să mă gătesc,

Căci colea-'n vale-'n Buzău
Este o bisericuță».

Ear' Turcii nu-'l asculta
Și 'nainte tot mergea.
Ear' Vidu că ear' grăia:

— »Turcilor

Bolunzilor

Deslegați-mi pe stînga
Ca să-mi fac cruce cu ea.
C'ăși vrea să mă spovedesc
De moarte să mă gătesc».

Ear' Turcii nu-'l asculta
Și-'nainte tot mergea:
La biserică de-ajungea

Vidu atuncea ear' grăia:

— »Deslegați-mi pe dreapta

Ca să-mi fac cruce cu ea,
C'ăși vrea să mă spovedesc
De moarte aș mă gătesc».

Ear' Turcii că-i deslega
Și-'i deslega pe stînga
Și 'n biserică-'l băga.

Vidu mâna 'n sin băga

O sabie mică scotea,
De rugini și-o scutura
Și-'ntăiu capul popii lua.
Dar' Turcii că auzia
Și din gură că zicea:

— »Dar' ce foc balborosește!
Pe Vidu ni-'l spovedește».

Vidu afară că eșia
În Turci începe-a tăia.
De-ameazi până 'n chindie
Tăie Vidul șapte mie.

Și d'acia căci plecă

La mumă-sa se duse.

— »Mumă, mumuleana mea,
Ce m'ai dat la Turci legat

Și legat și ferecat?

Pe-a cui credință luat?»

— Eu, maică, că nu te-am dat

Mai bine te-am pitulat».

Și d'acia atunci pleca
La soru-sa să ducea.

— »Soră, surioara mea

Ce m'ai dat la Turci legat

Proprietatea mică particulară.

România a înmulțit numărul proprietărilor sei de pământ împingând departe împărțirea pământului, împrejurare folositoare.

D-nii B. M. Missir și C. I. Stoicescu, ministrii domeniilor, în vorbirile rostite în adunarea legiuitoare au dat următoarele date demne de credință, la care se mai adaog locurile vândute în Dobrogea astfel:

	Proprietatea mică și mijlocie particulară.	
	Nr. proprietărilor	Intinderea în hectare
Moșneni sau răzăși	240.615	1,460.145
<i>Improprietăriții dela 1864:</i>		
Pe moșii particulare	316.116	1,180.918
• moșiile statului	147.439	561.935
• Insurății (spornicii)	48.342	228.329
<i>Venzări de loturi:</i>		
După legea din 1881	1.717	8.228
După legile din 1884 și 1886	4.959	23.070
După legea din 1889	1.547	20.441
După legile din 1889 și 1896	102.837	513.564
Loturi de 1—10 ha în Dobrogea	25.715	341.395
Total	889.287	4,338.025

Proprietatea mică și mijlocie, se resumă astfel:

Teren lucrat	ha. 3,953.745
Păduri	321.560
Vii și livezi de pruni	62.720
Total ha	4,338.025

Numărul proprietarilor e de 889.287

(Va urma).

SFATURI.

Beuturi pentru bolnavi. Toată lumea știe cum se prepară limonada din lămâi s'au din portocale, dar' pentru sormanii bolnavi cuprinși de călduri, trebuie să mai schimbăm felul beuturii pentru a le potoli setea:

Eată o beutură necunoscută, ușoară de preparat și pe care bolnavii o beau cu plăcere:

Să iau 2 mere, să taie în bucățele, fără ale curăți de coaje, le fierbem timp de un sfert de cias într'un litru de apă; strecurăm printr'o pânză curată și lăsăm apoi apa să se răcească spre a ave temperatura odăii în care se află bolnavul. Li dăm apa aceasta să bea fără să mai punem nici o bucată de zahăr.

Cleiu pentru mânerele de cuțte și furcuțe. Pentru de-a înțepeni coada unui cuțit sau a unei furcuțe în mâner, folosim colofonin și cretă. Amândouă le sdrobim bine și la folosire le încălzim, făcându-le fluide. Pravul acesta îl putem folosi și rece, turnându-l în gura mânerului, numai: cât atunci trebuie să înroșim coada tășului în foc și așa roșie să o virim în mâner.

Contra beșicilor pe pectoare ajută seul cu spirt. Dintr'o luminare de seu aprinsă lăsăm să picure seu în palmă, unde am turnat câteva picături de spirt. Cu amestecul acesta ungem locul cu pricina.

Brânza se ține în stare poaspătă învălindu-o într'o cârpă curată, care a fost muiată în apă sărată sau în vin alb.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Școalele economice de repetiție. Ministrul Wlasics pregătește un proiect de lege, prin care se se pună în regulă cât mai bine școalele economice de repetiție. Până acum sunt 2000 de astfel de școale în Ungaria și Transilvania.

Negoțul Ungariei în afară de cele din-tăiu 4 luni ale acestui an ni-se arată cu următoarele cifre: S'au adus în Ungaria 11.9 milioane m. m. și 1 mil. 62.000 bucăți (7.3 mil. m. m. și 313.000 din Austria), s'au dus din Ungaria 18.8 mil. m. m. și 1.892.000 bucăți (12.7 mil. m. m. și 1 mil. 62.000 la Austria). Prețul mărfurilor aduse a fost de 389.9 mil. cor. (304 mil. Austria), a celor scoase 400.7 milioane.

Starea sēmănăturilor. După rapoartele sosite la ministrul de agricultură starea sēmănăturilor cu 30 Maiu c. a fost următoarea:

Grânele au dat înderpt în partea răsăriteană a șesului cel mare al Ungariei și în părțile răsăritene ale țării, mai cu seamă din lipsă de ploaie. Negurile, cari s'au ivit în câteva comitate din Ungaria, au stricat *secăret* înflorite, ear' ghița a făcut pagube în comitatele Bihor, Caraș Severin, Timiș, Torontal Treiscaune, Cojocna, Gömör și Bars.

Grâul de toamnă în parte mare este în spic, cu deosebire pe Alföld și înflorit. Mai bine stau grânele în Bănat, în Ardeal, apoi între Tisa și Dunăre. Tot aceeaș stare o are și *secara*, dela care se poate aștepta o roadă bună mijlocie.

Tot dintre sēmănăturile de toamnă *orzul* se prezentă într'o stare bună. La aceasta a contribuit ploile din urmă. Orzul de primăvară în lipsa ploii a cam tânjit.

Ovăsul preste tot e bun. În părțile răsăritene ale țării noastre ovăsul a suferit din cauza secetei și a multor vânturi.

Din aceasta cauză nu ne putem aștepta la o recoltă bună

Sēmănăturile de *rapiță* înfățișează o calitate mijlocie.

Cucuruzul însă a tânjit mult din cauza secetei. În multe părți n'a răsărit de loc și de aceea a trebuit din nou sēmănat. În părțile sudice (Bănat) ale țării noastre cucuruzul e frumos. Cucuruzul în urma ploilor din zilele acestea s'a îndreptat așa că promite o recoltă bună.

Cartofii (crumpenii) au suferit din cauza secetei și a vântului. Timpul prielnic din urmă le a îndreptat așa că mai în tot locul sunt în floare. Ne putem deci aștepta la o recoltă bună.

Legumele nu prezentă o stare multumitoare. Mai ales în părțile răsăritene și apusene ale țării sunt tare înapoiate.

Fasolea și lintea, parte sunt în floare, parte au dat păstăi.

Curechiul (vază) se desvoaltă frumos, dar' pe alocurea vermi-i causează stricăciuni.

Culturile *napilor de zahăr* sunt în stare bună și s'a început săpatul.

Napii de năstă, asemenea sunt bine desvoltați. În părțile noastre însă napii au avut să suferă din cauza timpului neprimicios.

Fenațele peste tot sunt slabe. Mai bune sunt în Bănat și Ardeal. Cositul s'a început deja în părțile Dunării și pe Șesul-Ungariei. **Vitele** au avut să suferă din cauza frigului din luna trecută. Pe unde nu a bătut ghița vite sunt frumoase și se arată struguri mulți. Săpatul, legatul, stropitul contra peronosperei și plivitul viilor decurge mereu în toată țara.

Impotriva boalei de gură și de unghii a vitelor. Ministrul de agricultură. Darányi a dat o broșură, care cuprinde îndrumări pentru apărarea de boala de gură și de unghii la vite. În broșură se arată semnele boalei și se recomandă ca leac *galița verde*. 4 decalitre de galiță se topește într'un litru de apă și seara și dimineața se bagă în gura vitei câte o jumătate de litră. Aceasta se face în trei zile de-arîndul. Pentru unghii e bună și zama de jale, în care se se pună puțină galiță.

FELURIMI.

Săptemâna Rusalilor în Rusia e consfințită Rusalcelor. Rusalcele sunt un fel de zine (iele, măestre), cari trăesc în apă, răsflă în apă. Unii zic, că-s duhuri rele, alții le țin de bune, toți însă cred, că sunt foarte frumoase. Cine le-a văzut odată, nu se mai uită la fete pământene, cine le-a auzit, nu mai iubește doina cântată din fluer. După credința poporului, în săptemâna Rusalilor iasă Rusalcele din riu și intră în păduri sau petrec la câmp. Pe țărmul râului Nipru (riu dincolo de Nistru) se află un bērc, numit al Rusalcelor și o peșteră, numită urechea plângerilor. În săptemâna aceasta se adună nevestele și fetele dimprejur, se duc în bērcul acesta și împodobesc stejarii cu pantlici; cei logodiți împletesc cununi, pe cari le atîrnă de cren-gile mesteaceniilor, ca să-și câștige prin aceasta dragostea Rusalcelor. Vēduvele cele tinere și fetele, cari și-au perdut drăguții, depun cununile în peștera plângerilor, unde cântă cântece de-ale Rusalcelor. Una dintre cele mai populare e, în traducere, următoarea:

Oi, fuge o fată frumoasă
După ea aleargă Rusalca;
Ascultă-mă, ascultă, tu fecioară frumoasă,
Găcește-mi trei găcitori mici,
De le vei găci, poți merge la tată-tău,
De nu, trebuie să vii cu mine.
Oi, ce crește fără rădăcină?
Oi, ce fuge fără căpăstru;
Oi, ce înflorește fără floare?
Ușoară ar fi fost găcitoarea;
Petrile cresc fără rădăcină,
Apa fuge fără căpăstru,
Ferega înflorește fără floare.
Oi, fecioara n'a deslegat găcitoarea
Și Rusalca a gădilit-o până a murit.

În săptemâna Rusalilor nu e iertat să te scalzi în riu, nici să lovești apă cu palma, căci se mânia Rusalca. Cea mai sfânta zi din săptemâna aceasta e Joi: nime nu lucră atunci. În noaptea spre Joi aprind focuri la câmp și toți cântă și joacă împrejurul lor până dimineața.

CRONICĂ.

Intru pomenirea lui Dr. Rașiu. Duminecă, în ziua de Rusali s'a slujit, după cum am vestit, un parastas în biserică gr.-cat. rom. din Sibiu, pentru odihna sufletului marsului răposat Dr. Ioan Rașiu. Au fost de față dna Dr. Rașiu cu domnișoarele și alți membri ai familiei, apoi inteligență și popor numeros. Serviciul divin l'a celebrat rev. d. protopop Nicolae Togan, și dl Arseniu Bunea, secret. fond. grăniș. Cântările le-a executat corul studenților gimn. sub conducerea învățătorului local.

După terminarea serviciului, s'au citit la mormânt rugăciunile de deslegare, apoi s'a dat celor de față colivă după obiceiul local.

Spre știre. Vineria trecută, în 5 l. c. s'a ținut adunarea generală a societății noastre „Tipografia”, convocată pe aceea zi.

Intre altele mai amintim dela aceasta adunare, că s'au luat în seamă toate socotelile institutului, aflându-se în deplină regulă, apoi luând în seamă marile pierderi ale institutului, cari s'au iscat în urma pedepselor de tot mari, cari au omorât „Tribuna”, s'a hotărât, ca institutul să lichideze, — să se limpezească. Lichidatori au fost aleși d-nii: George Pop de Băsești, Rubin Patifia și Dr. Liviu Lemeni, adv. în Sibiu.

In legătură cu aceasta aducem la cunoștința onor. cititori, că în înțelesul hotărârii direcțiunii, „Foia Poporului” va ieși mai departe, continuând a fi în viitor stegarul falnic al poporului românesc. Assmensea va ieși la timpul său și „Călimdarul Poporului”.

La fondul de 20 bani, întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe teama meseriașilor rom. din Sibiu au dăruit următorii: Un prieten al lucrurilor bune 4 cor. 80 bani; Ioan Salce, looat, c. și r. în pens. (Mercuria), 1 cor., Octavian Mureșan, cleric în curs II, 1 cor. și Vic. Tordășianu, secretarul Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu 20 bani.

Pentru iubiții răposați. Doamna Letiția Stoica n. St. Șilulșiu, soție de medic în Bran, a dăruit suma de 8 cor. fondului văduvelor și orfanilor meseriași, întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu, anume întru eternizarea memoriei mult regretatului său vr. Teofil cav. de Frâncu, fost șef de birou în ministerul cultelor și instrucțiunii publice din România.

Pentru biserică din Velț. Din Velț ni-se scrie: Ziua de 7 Iunie a. c. adică ziua de Rusali a fost pentru credincioșii sf. noastre biserici gr.-cat din Velț zi de bucurie, căci în aceea zi o veste îmbucurătoare ne-a împărtășit iubitul și harnicul nostru preot Ioan Muntean, că s'adea fii bisericii noastre străinați în America, deși în oruntă sudoare muncesc pentru a se mântui de datorile de pe acasă, nu și-au uitat nici de sf. biserică, ci din cât le-a rinduit bunul D-zeu au jertfit și pentru înfrumusețarea ei, trimițând suma de 87 coroane, colectate între dâșii și prieteni sei.

Cu deosebire de multă laudă e vrednic junele Dumitru Șugu, carele cu toată dragostea a jertfit mai mult și a întreprins și colecta între prieteni și cunoscuții sei.

În numele curatoratului bisericesc și pe această cale se aduce cea mai ferbinte mulțumită, atât neobositului Dumitru Șugu, cât și tuturor bunilor dăruitori, poftindu-le dela bunul D-zeu sănătate și noroc, ca plini de bunătățile cele cerești și pământești, să se reîntoarcă earăși cu pace la doritul lor camin părintesc. *Nicodim Budașca*, curator.

Canunii. *Mărioara Gracu* și *Dumitru D. Ivan* vestesc cununia lor, care se sârbează azi, Duminecă în 1/14 Iunie a. c. la 12 ore m. în biserică gr.-or. din Apoldul-de-sus.

— *Vasilie Cioloca* și *Mărioara Muresan* își au cununia asemenea Duminecă la 14. Iunie st. n. în biserică gr.-cat. din Șarpotoc.

Notar român le trebuie. Ni-se scrie că în comunele Ciunga, Micoșlaca, și Cisteliu, deși locuitorii sînt în majoritate Români și au cinci preoți în frunte, până acuma nu s'a făcut nimic spre a se aduce un notar de român în acest cerc, cu toate că oamenii s'au săturat de străini. În primul rînd preoții sînt chemați a instrua poporul în privința aceasta, și a corespunde cu gazetele și cu singurații, spre a câștiga un Român la acest post, ca să nu ne plângem mai târziu!

Un bărbat bestial. Ștefan Rednyásky din Bény umblă în ruptul capul să batjocurească pe femeia lui M. Sárásky, care era în închisoare pe câteva luni. Soția credincioasă l'a respins totdeauna, purtând grijă mai departe, cu inimă curată, de soțul ei din închisoare, căruia îi ducea mîncare și haine curate, și de fetișoara ei de 5 ani. Tioșorul de Ștefan nu înceta însă cu încercările lui ruginoase și într-o noapte intră pe fereastră la biata femeie. Aceasta, pomenită din somn, s'a apărut cu toate puterile ei, dar' înzadar, căci ferea a scos un cuțit și-a străpuns-o prin inimă și prin plămîni. Pomenindu-se și fetișca, a încercat să o omoare și pe aceasta, lovindu-o cu patul puștii, care încă era la el, fără să o ucidă însă. Într-aceea s'a făcut ziuă și auzind larmă pe stradă a fugit. Peste câteva zile s'a înștiințat singur la judecătorie. În septemăna trecută a fost judecat de tribunalul din Pesta la 12 ani temniță.

Un copil pe coperișul unui vapor. În Neunburg (Germania) se juca un băiețel de 3 ani pe podul, care era făcut pe de-azupra șinilor. Când a plecat trenul, a căzut de pe pod pe coperișul unui vagon, fără să i-se întempe ceva. În stația următoare a fost văzut, luat de pe tren și dus acasă. Părinții lui habar n'aveau, ce călătorie făcuse copilul lor.

Din isprăvurile rachiului. În comuna Bozoș mai mulți lucrători zăcăiau în cărcăni la rachiu. Lui Iosif Vicola i-se scurse veninul mai tare la cap, căci începuse ceartă cu ceilalți. Aceștia îl trîntiră la pămînt și îl bătură așa de rău, că în noaptea, care a urmat chefului, și-a dat sufletul.

Confesiunile în Ungaria. După conscripția din 1900 sînt în Ungaria 9 mil. 846.533 romano-cat. (Germani, Maghiari, Slovaci, Croați, Bunievați), 2 mil. 799.846 greco-orient (Români și Sârbi), 2.423.818 calvini (Maghiari), 1 mil. 843.634 greco-cat. (Români și Ruteni), 1 mil. 280.070 evanghelici luterani (Germani și Slovaci, apoi renegați), 846.254 (Jidani), 68.005 unitari (Maghiari).

Animalele sălbatice în Transvaal. În urma războiului nemilos purtat de Englezi, Transvaalul s'a umplut eară de feară, cari iubesc pustietatea. Un Bur povestea, că un alt Bur, care călătoria cu nevastă și copil, se oprise într'un loc, ca să odihnească. El se îndepărta puțin de lângă ai lui, ca să caute apă. Când s'a întors înapoi, n'a mai aflat nici nevastă, nici copil. Doi lei îl furaseră pe amîndoi, ducându-i în tufiș, unde l'au mîncat.

Soldați pompieri. Presidentul reuniunii regnicolare de pompieri a rugat pe ministrul de honvezi, să mijlocească ca soldații să învețe și deprinderile de pompieri, până s'ar servească în armată. Ministrul de honvezi s'a pus în conțelegere cu ministrul armatei împărătești și amîndoi au cerut dela comandantii de stațiuni să le spună, cum s'ar putea face aceasta. Deprinderile soldaților și ale pompieritului ar fi de mare folos, căci atunci și reuniunile de pompieri dela sate ar da înainte.

Un pungaș isteț. Ignăț Strassnof era un Evreu născut în comitatul Sămarului. Cu mulți alți coreligionari de ai sei și-a schimbat și el numele pe ungurește numindu-se Szendrei Ignác. Într-o zi se duce jupănu Szendrei la episcopul Bende din Nitra și se prezintă sub numele de Vétesy, consilier la ministeriul ungar din Viena. „Imi pare bine zicea episcopul, tu ești nepotul meu și nu te-am văzut de când erai copil.” Szendrei Vétesy-Strassnof a ieșit la unchiul său vre o trei zile, storcîndu-i la plecare câteva mii de florini. Mai târziu a aflat episcopul, cum a fost înșelat. Alaltăieri a fost osândit Szendrei de către tribunalul din Szombathely la 2 ani și 9 luni temniță.

Bătaie cu sfîrșit mortal. În comuna Bozoș din comitatul Timiș ședea Marți în birt muncitorilor ziler Iosif Vicol cu mai mulți prieteni ai sei. După ce au bătut rachiul cam multșor, s'a născut ceartă între ei și ceilalți. Soții lui îl aruncară la pămînt și îl bătură până la sînge. Vicol muri a doua zi în urma ranelor grave ce le primise. Procuratura a pornit cercetare.

Comoară găsită. „Epoca” scrie, că în comuna Popești (județul Râmnicul-Vâlcea în România) cinci lucrători săpînd la un ogor au dat peste un vas de pămînt, care lovindu-l cu sapele s'a vărsat din el o mulțime de monede vechi de argint. Primarul și suprefectul s'au dus la fața locului și au constatat, că monedele sînt de pe timpul Daicilor. Numărul monedelor găsite este de 600.

Evreii în Rusia. Foia oficială rusească publică noua lege relativă la jidovi. După legea aceasta în toată împărăția rusească se hotărăsc 101 de localități, unde Jidovii pot să se așeze, și să și cumpere case și pămînturi. Afară de aceste localități Jidovii nu le este îngăduit nicăiri a se așeza.

Din isprăvurile tramvaiului în Brașov. Birjarul român George Buștea a pățit'o rău cu tramvai care circula pe linia Brașov-Săcele. Într'una din zilele trecute, George Buștea se afla cu birja sa în Blumena-mică strada fântanei, viz-à-viz de nr. 13, căci avea să ia un mușteriu. Voind să treacă cu trăsura peste linia tramvaiului locomotiva l'a ajunș și cu toate semnele ce el le-a dat, mașinistul n'a vrut să oprească. Locomotiva ieșind în cai, i-a trîntit jos, a rupt hamurile și i-a făcut pagubă însemnată. Din norocire a scăpat cu atîta. Contra mașinistului s'a făcut arătare. Așa ni-se cumunică cazul.

Monumentul lui I. C. Brătianu. In 31 Maiu, adică Duminecă, vor fi două săptămâni, s'a desvilit în București un foarte frumos monument de bronz ridicat fostului mare bărbat de stat al României *Ioan C. Brătianu*, care a murit acum sînt 12 ani. La sîrbarea desvilitii monumentului, care s'a sîvîrșit cu o rară pompă, au luat parte toți miniștri României și trimișii statelor străine. Insuși Majestatea Sa Regele Carol nu numai că și-a trimis la sîrbare pe reprezentantul seu dar' totodată a trimis vîduvei rîposatului bărbat o prea frumoasă scrisoare, în care arată marile virtuți ale fostului seu prim-ministru. O cuvîntare frumoasă a roștit în fața monumentului și trimișul diplomatic al Bulgariei *Balabanov*, precum și alți bărbați ai României. Monumentul a fost îmbodobit cu o mulțime de cununii frumoase între cari cea a Regelui *Carol* purta următoarele cuvinte scrise cu litere de aur pe panglică albă: »*Regele, lui I. C. Brătianu, în recunoșcătoare amintire.*«

In fața acestui monument încheiem cu cuvintele:

»Poporul care știe să și cinstească străbunii și să răsplătească cu recunoștința sa pe acei ce și jertesc viața pentru el, este un popor care va trăi, căci vecinic va avîni, căci și vor pune în serviciul patriei, munca, pricepera și viața.

Măcelarii români în Sibiu. Locuitorii din Poplaca, o comună apropiată de Sibiu, sînt negustori vestiți; în deosebi se ocupă cu măcelăria, vînzînd carne în Sibiu. Măcelarii sași din Sibiu luptă de mult să și scoată pe Poplăceni din piața Sibiului, ba nu de mult a mers o deputațiune de măcelari sași la ministru, ca să și roage să oprească pe aceia de a mai vinde în Sibiu. Ministrul a respins cererea Sașilor, ceea ce nu e numai spre folosul Poplăceniilor, ci chiar și spre al Sibiienilor, cari, lipsiți de Poplăceni, ar fi trebuit să plătească carnea cu prețuri pipărate.

Copil mîncat de porci. În Timișoara plecase lucrătorul *Ecjrer* cu nevastă sa de-acasă la lucru. Cei doi copii și lor, o fetiță de 7 și una de 1½ ani rămăseră singuri. La amezii duse cea mai mare pe cea mai mică în curte, o pușe în iarba și după ce deschise coșina porcilor, se duse în curtea vecină să se joace. Cei doi porci se repeziră asupra fetiței celei mici și până să sosească cealaltă îi mîncară o parte din pulpă și din spinare. La strigătele ei alergară niște vecini, cari o scăpară de moarte.

Ca să se cunoască. Invătătorii dela școlăle de stat din comitatul Sulo-Doboca au hotărît, ca de aici înainte să se îmbrace în costum național, adică cizme cu pînteni, șmense largi, pălăriuță mică, unșă cu slănină, pipă cu tricolor maghiar, în mână cu focog. E bine, că mâța își pune clopot, cel puțin îi vor cunoaște și cei orbi.

Inebunirea fratelui regelui Belgiei. Se telegrafează din Bruxelles că fratele regelui Belgiei, contele de Flandra, a inebunit. Agenții poliției și-au găsit noaptea, pe jumătate gol, întins pe o bancă din grădina publică. Și-au ridicat și dus la poliție unde și-au recunoscut. Și-au dus apoi la palatul lui unde medicii îi dau îngrijiri.

Un colonel care ucide un soldat. Șeful statului major al corpului de armată din Pesta colonelul baron *Koller*, infuriindu-se din cauză că soldatul *Demgyel*, ordonanța sa, se arată neascultător, și-a ucis cu o lovitură de sabie. Colonelul se află arestat.

Dșoara Dr. Valeria Curtuțiu, originară din Arad, care nu de mult a fost promovată doctor în medicină la universitatea din Budapesta, și-a început praxa medicală în Arad.

Inima mamei. În 1 i. c. s'a înmormîntat în Carlsdorf (Ungaria de nord) fetița de 2½ ani a plugariului *Lorgner*. Când au lăsat sicriul în jos mama fetiței a sărit în mormînt și nu voia să mai iese d'acolo. Numai cu mare greu le-a succedat să o scoată din mormînt, dar' încă acolo în cimiter s'a observat semne de nebunie la biata mamă. Acuma a nebunit de tot, așa că au trebuit să o aducă la spitalul din Timișoara.

Sinucidere Luni dimineața s'a sinucis la Budapesta căpitanul de gendarmerie *Gregoriu Szilágyi*. Nefericitul a jucat în timpul din urmă adeseori cărți și a pierdut suma de 14.000 coroane. Ne mai avînd bani a luat împrumut, dar' a pierdut în cărți și banii împrumutați. Perderile și-au adus în mare desperare și astfel s'a decis să se sinucidă. Luni dimineața și-au găsit împușcat în odala sa.

Primar în Șepreus a fost ales alaltăieri candidatul poporului *Ioșif Matei*. Alegerea s'a făcut în liniște, ceea ce s'ar fi putut întîmpla și întăia oară, dacă administrația n'ar fi forțat alegerea urgiștilui *Pêrv Florea*.

Condamnare la moarte. In anul trecut s'a întîmplat în Nagy Káta un omor îngrozitor împreună cu jaf. Niște criminali au ucis pe soția, mătușă și servitoarea neguștorului *Leopold Löwinger*. Făptuitorii au fost prinși și judecați la curtea cu jurați din Budapesta în modul următor: *Mateiu Kárán* și *Paul Tóth Ördög*, la moarte prin ștreang, ear' *Mateiu Vonrák* la 8 ani temniță. Într'aceea *Tóth Ördög* a murit în temniță și a scăpat de pedeapsa cu moarte. Curia și-a ocupat *Mercuri* cu acest proces criminal. Față de *Tóth Ördög*, a statat procedura, ear' celelalte pedepse le-a întărit. Astfel *Mateiu Kárán* a e condamnat definitiv la moarte. Condamnatul a înaintat *Majestății Sale* petiție de agrățiere.

Furt de 100.000 coroane. *Mercuri* după amezii și-a întîmplat în Budapesta un furt senzațional. Micșinai *Mitá y* era servitor la poștă și mîna o căruță în care se adunau pachetele și scrisorile cu bani dela diferitele filiale postale, spre a fi transpuse oficiului central. Când în ziua amintită, factorul eș din filiala din strada *Csömöri*, unde intrase să iee mai multe pachete, — căruța nu era nicăiri. În căruță se aflau bani în valoare de 400.000 coroane.

Factorul a făcut numai decăt arătare direcției, ear' asta a înștiințat poliția. Ziua întregă, până noaptea târziu, s'a urmat cu cercetarea. Într'un târziu, noaptea, doi poliști dădură de căruță pe drumul ce duce dela *Rákospaleta* spre *Köbánya*. Ușa dîndărept a căruței era deschisă; cealaltă de sub capră n'o putuse deschide. Din conținutul căruței lipsia o casetă de fer, neagră în care se aflau 98.000 coroane, mai mare parte în aur. Poliția dă cu socoteala că *Micșinai* a avut și complici. Noaptea târziu a deținut pe un frate de-al lui *Micșinai*, care servia ca ostaș de rînd la honvezime. Din mărturisirile acestuia reiese, că a știut de planul frate-său.

Direcția poștei din Budapesta a pus premiu de 10.000 coroane pe seama aceluia, care va putea pune mîna pe el. — *Micșinai* e de 34 ani, de statură mică, îndesat, brunet, cu mustețe brunete scurte și rări. După trei zile, poliția a dat de urmele hoșului la *Izszaszeg*, — unde nădăduesc al prinde în păduri.

I. P. S. Sa metropolitul Dr. Victor Mihalyi a sosit Sămbătă seara în Lugoj, ca să participe la sîrbările jubilarie ale episcopiei de Lugoj. La gară și-a făcut o primire solemnă.

Cutremur de pămînt. Luni a doua zi de Rusalii pe la orele 4 și 5 minute s'a simțit în Brașov un cutremur puternic, care a durat cam 8 secunde.

Cufundarea unui vapor. Se depezează din Cherbourg că micul vapor numit »*Ville de Cherbourg*« s'a cufundat aproape de capul *Heve*, ciocnindu-se de stînci. 10 pasageri și 11 marinari s'au înecat.

Fapta unui nebun. Tînerul de 19 ani *Ioan Pașcin* din comuna *Utvîn* (com. *Timiș*) de mult a ajuns în stare de nebunie. In această tristă stare s'a suit *Mercuri* pe coperișul casei și în fața rudenilor sale și-a băgat un cușit în pîntec. In momentul următor a căzut jos fără simțire cu cușitul în corp și muribeste câteva minute în urma gravelor rane interne. Din partea judecătoriei s'a dus o comisie la fața locului ca să facă cercetare.

Convocare. *P. T. Domnii* membri »*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*«, și toți iubitorii de cultura poporului român sînt prin aceasta invitați a participa la adunarea generală a despărțimîntului, ce se va ține în 5 Iuliu 1903 la 11 ore înainte de amezii în *Petroșeni*. Hașeg, în 30 Maiu 1903. *Dr. Gavriil Suciu*, președinte; *Ioan Muntean*, notar.

O carte frumoasă și prețioasă. Au apărut: *Discursuri, Autonomia bisericăscă, Diverse*, de *Dr. Aug. Bunea*, canonic în *Blaj*. Un volum frumos tipărit, elegant în exterior, și voluminos, de 534 pag. Costă 5 cor. și se poate procura dela autor.

Despre însemnătatea cărții, asupra căreia înainte am atras atențiunea cititorilor, se poate încredința ori-cine din cuprinsul ei bogat.

Partea I. conține 12 discursuri funebrele, la moartea lui *Barțișu*, *Iacob Murășanu*, *Baron Urs*, *Dr. Raștu*, *Dr. Grama* etc.

Partea II. cuprinde autonomia bisericăscă, articoli și studii de actualitate, istoria autonomiei pe 1000 de ani, și starea de azi a cauzei. Partea aceasta ocupă peste 230 pag.

In partea III. (*Diverse*) sînt 6 articoli mai însemnați ai autorului publicați la timpul seu în foi.

Cartea aceasta, mai mare ca oricare din cele 7 scrieri de până acum ale autorului, ar trebui să fie cîntită de fiecare Român cult.

A apărut: »*Treiștea Durerii*« sau cele trei surori ucigătoare *Anghina, Difteria* și *Scarlatina* precum și învingerea lor prin cură naturală de *I. Blidariu*. Broșura costă 60 bani și se află de vînzare la autorul *Ioan Blidariu* în Făget.

Mulțumită publică. Sub impresiunea durerii și întristării, ce ni-s'a causat prin moartea prea timpurie a neuitatului nostru *Ioșif Draia*, subscrișia familiei nefiind în stare a răspunde și mulțumii fiește căruia separat în deosebi pentru numeroasele condolențe primite: telefonice, în scris și personal, rog pe onorații amici și binevoitori ai întristatei noastre familii, să primească din parte-mi, pe această cale mulțumită sinceră și adînc simțită, pentru afectuoasele condolențe, prin cari s'au năsușit a mă mîngăia. *Abrud*, în 20 Maiu v. 1903.

RIS.

Ploaie pe bani.

Povestea e veche. E de pe timpul, când umblau prin Ardeal zloști cei răi. Într'un sat din Ciuc, numit Gobifalva, nu plouase de multă vreme. Bleșii Săcui erau desperați și porniră grămadă la primarul satului, ca să le facă rindulă de ploaie, că de nu-l fac gulaș. Primarul cheamă iute pe jurați la stat. După-ace au pipat cu toții câteva pipe de tăbac, se scoală Pișta, vestit pentru cumințenia lui, își scoate pipa din gură și cuvântează astfel: »De nu vom face rindulă de ploaie, e vai de pielea noastră. Sătenii sînt în stare să ne omoare, cum au omorît și ciuasul scriitorului. Eu propun să cumpărăm niște durduhuri, căci când durdue, atunci și ploaie. Bravo! strigară cu toții și-l aleaseră pe pișta să plece la Moldova — era mai aproape, ca Țeara-ungurească — după durduhuri. Cu chiu ou vai au adunat 500 de zloști răi și după-ace și-a luat o lădiță cu el. Pișta a plecat la Piatra, fără pasaport, se înțelege, cum pleacă și astăzi. Acolo s'a dus la un negustor, care a văzut numai decăt, ce lumină e înaintea lui. I-a dat un bumbariu, pe care l'a înohis în lădiță și după-ace s'a ușurat de cei 500 z'oști a plecat cătră casă. Pe drum bumbarul a început să facă gălăgie în lădiță. Pișta credea, că vroa să durdue. El deschide coverișul lădiței, să vadă, cum durdue, bumbarul o șterge. »Du te la Gobifalva, îi strigă Pișta, și fără să și mai bată capul, merge mai departe. Ajungînd acasă, bucuria lui a fost mare căci în timpul, cât a fost dus, a plouat într'adevăr bine. Săcuii mulțumitori l'au ales la anul primar. v. l.

În librăria lui W. Krafft în Sibiu

se află:

Cărți mai noue:

- Adam I., Rătăcire, roman. 3.—
- » Sybaris, roman. 3.—
- Alexandri V., Teatrul (Bibl. p. toți) 2 nri à —.32
- Ardelean Ios. I., Buchetul meu, poezii 1.—
- Băilă Ioan, Joh. W. Goethe și Heine. Heine —.80.
- Bogdan I., Documente și Regeste privitoare la relațiile Țării-Românești cu Brașovul și Ungaria 6.—
- Bunea Dr., Episcopii P. P. Aron și D. Novacovicu sau Istoria Românilor Transilvaniei. 4.50
- » Vechile episcopii român. a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului. 2.50.
- Ciura A., Eminescu și Coșbuc. 1.—
- Coșbuc G., Ziarul unui Pierde-Vară, versuri. 2.—
- Iorga N., Cuvinte adevărate. 2.50
- » Sate și preoți din Ardeal. 2.50.
- Leonescu și Duțescu, Peneș Curcanul, dramă res- boinică în 4 acte. 2.—
- Moldovan V. E., Meteor, roman. 1.—
- Onciul D., Românii în Dacia Traiană până la întemeierea principatelor. 1.—
- Onișor Dr., Leguirea țării noastre. 1.—
- Păcățian, Carte de aur, vol. II., leg. 11.60., broș 10.—
- Poesii de Mihail Eminescu. Cu notiță biografică dela fratele poetului. 2.50
- Popovici I., Conducător la învățarea limbei maghiare și române, conținînd o mică gramatică, dicționar sistematic, conversațiuni și modele de scrisori —.70
- Banta-Buticescu Vas., Novelă. 1.60.
- Riria, Ultima rază din viața lui Eminescu, dialog dramatic în 5 scene. 1.50
- » Elvira, tragedie în 5 acte. 2.— 173 5—5
- Slavici, Din bătrâni, narațiune istorică. 2.50.
- Vlăhuță A. România pitorească. Ediț. II. 3.50.

Biblioteca scriitorilor români. V. Alexandri, Poesii 1 cor. 50 bani P. Ispirescu, Legende sau Basmele Românilor 1.50. N. Filimon, Ciocoi vechi și noi 1.50. Gr. Alexandrescu, Poesii și prosă 1.25. M. Eminescu, Poesii postume 1.— M. Eminescu, Literatura populară 1.50. Ioan Creangă, Opere complete 1.50. Alexandri V., Teatrul 1.50.

Biblioteca populară „Minerva” à 15 bani. 1—3. Istoria populară a Românilor. 4. Cântarea României. 5. Istoria populară a literaturii române. 6. Revoluțiunea lui Tudor Vladimirescu. 7. Perderea Basarabiei. 8. Istoria lui Vodă Cuza. 9. Mihail Kogălniceanu. 10. Vasile Alexandri. 11. Stefan- cel-Mare. 15. Trei scrisori. 16. Cum se ne creștem copiii. 17. Păstrarea sănătății. 18. Ce se cetim. 19. 10 Maiu. Revista istorică-națională. 20—21. Răsboiul Românilor pentru neatințare.

Cărți populare — Biblioteca Tribunei — Biblioteca pentru toți după cataloage separate.

Prețurile se înțeleg în coroane.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

P. B. în Dragomir. De present nu putem tipări cele cerute, avînd alte lucruri. Vă rugăm a face întrebare de nou pe la mijlocul lui Iulie. Foala vă merge.

I. V. în Unguraș Trimite-ne lucrurile Dacă vor fi potrivite, cum credem, se vor publica. Pentru »Meteor« adresează-te la autor.

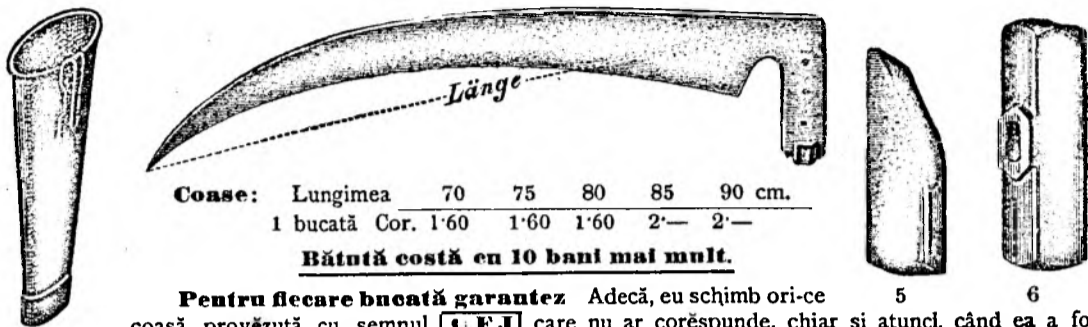
Nic. Ag. în S.-Odriheiu. Adresează-te la autor, Iuliu Vuia, inv. în Banat-Comloș.

Pentru redacție și editură responsabil:

Vasile E. Moldovan.

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

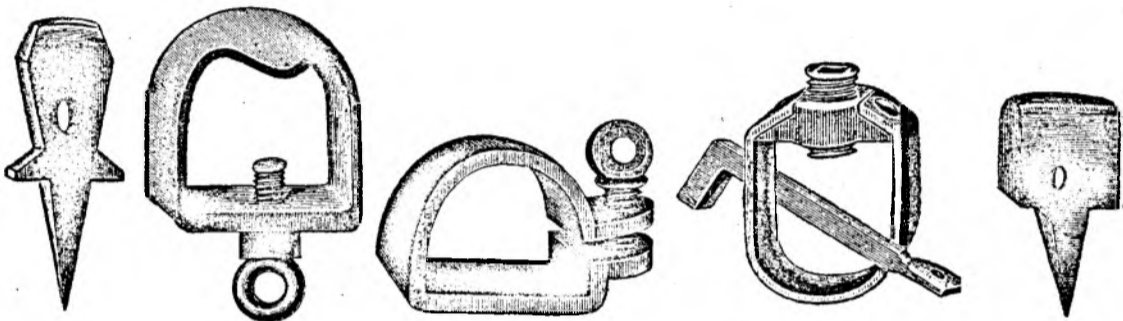

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată Cor. 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ** care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vîndute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra

Nicovale, forma, fig. 2 3 **Clocane**, fig. 5 à 250, 300
1 buc. Cor. —'96 —'86 1 bucată Cor. —'86 —'90 fig. 6 à 300 grame 1'—

Nicovalele și clocanele se vînd pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15 Fig. 7. **Tocuri de cuți** pentru înțepenirea coasei. Dimensiunile $\frac{44}{41}$ $\frac{39}{41}$ $\frac{39}{33}$ $\frac{40}{42}$ mm. șmălțuite pe dinlăuntru și pe dinatâră 1 bucată Cor. —'24 —'24 —'30 —'40 1 bucată Cor. — 40.

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Îndeosebi recomand: **Cuțile americane** 1 buc. Cor. —'40. **Cuți de Bergamo** vinete-închise, cu semnul CFJ 1 buc. Cor. —'80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn Cor. —'44. — Toporiști pentru coase de holde (model introdus de Iulius Teutsch) 1 bucată Cor. —'90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. Cor. 1'30.

Brițe de Solingen. Garantate dela Cor. 1'20 în sus.

Brițege de Solingen pentru atârnat. Lungimea întregă: 8 9 1/4 11 cm.
43 5—10 1 bucată Cor. —'34 —'44 —'50

Ușurința muncitorilor. Subscrișii aducem la cunoștința onoratu lui public, că din anul 1895 încoace în fiecare an ne-am procurat coase dela dl Carol F. Jickeli din Sibiu, des pre coasele acestea adevărut subscrișii în numele mai multora că sînt foarte bune, așa încât cine odată își va procura coase dela sus numitul fabricant, acela până trăește nu cred că își va mai procura dela altă firmă. Proprietarii și muncitorii comunelor Pintic și Posmoș pe fiecare an își procurează câte 150 coase fiindcă sînt foarte renumite.

Deci fiindcă timpul cositului se apropie rugăm prin aceasta pe toți cetitorii »Foi Poporului« și îndeosebi pe toți muncitorii a-și procura coase dela numita firmă, căci vor avea mare ușurință la cosit.

Pintic, în 10 Maiu 1903.

Toma Teodor. Cornel Vêrvă. Ioan Buta. Tănase Moldovan. Stefan Vêrvă.

LIPIK în SLAVONIA

scalde de primul rang.

Unicul izvor cald alcalin de iod (64° C) pe continent.

Stațiunea trenului de pe Valea-Lonja (via (Dugoselo). Afară de asta și stațiune a trenului sudic Pakrac-Lipik. (Tariful de zonă).

Premiat: Budapesta, Viena, Londra, Roma, Bruxela. Salon de cură elegant, cafenea și restaurațiune, parcuri estinse, tren de distracție, capelă de scaldă, hotele de cură foarte elegante, sanatoriu de copii, cabinet de scaldă luxurioase, iluminăție electrică

Neîntrecute la morburile: **reumatism, podagră, ischias, dureri de os, catar de stomac, de intestine, de besică** etc. precum și la **scrofule și morburi de sânge.**

În decursul sezonului de scalde ordinea **opt medici escelenți.** **Apă dela ternele din Lipik** se poate comanda direct dela izvor, apoi dela **L. Edeskuty în Budapesta** și **Heinrich Mattoni în Viena.** **Sare dela ternele din Lipik** direct dela direcțiunea scaldelor.

Informațiuni de tot felul dă cu plăcere

Direcțiunea scaldelor.

Anunțiu.

Subsemnatul aduc la cunoștința on. public că în **piata din Seliște** am deschis **grădina ou un pavilion modern** aranjat.

Vinuri veritabile de pe Tër-nave, vechi și noue, bere cu păharul și sticla, totdeauna proaspătă.

Bucătărie germană și română. Se pot face și abonamente lunare.

Prețuri moderate și serviciu prompt.

Rog prea onoratul public de concursul binevoitor. Cu stimă

45 3-3

ILIE POPA,
proprietar.

AVIS.

Băile (scălzile) de sare și iod din **Mercurea**

(Erdélyi Szerdahely Sos fürdő),

adoptate și provăzute cu edificii și vile din nou zidite, se vor deschide

Duminecă în 7 Iunie v. 1903.

Oaspeților le stă la dispoziție zilnic trenul, care la băi are stațiune proprie și sosește la orele 3, 9 și 11 a. m. 5, 6 și 8¹/₂ p. m.

Din Mercurea-oraș **omnibusul** pleacă la băi regulat la orele 6 și 11 a. m. și 2 și 5¹/₂ p. m.

Odăi de locuit, în edificiile noue și vechi, mobilate sau nemobilate, se închiriază după dorința oaspeților, cu prețuri moderate.

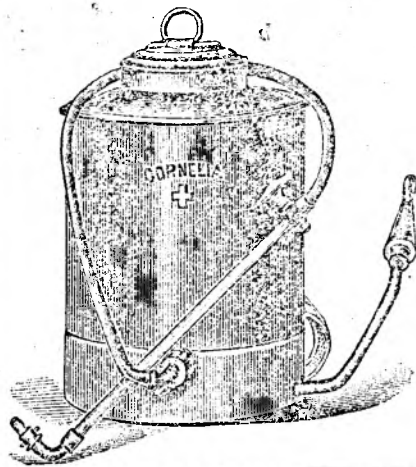
Restaurant in una din vilele noue, întocmită spre acest scop; mâncări și beuturi alese, serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa despre conținutul escelentelor substanțe ale apei cât și alte informațiuni se pot cere dela subscrisul.

Ilie Floașiu,
arândator.

48 2-3

Stropitoare pentru peronospora.

Recunoscut ca cel mai bun fabricat, cu garanție de 1 an, per cassă sau pe cambiu pentru 1 Noemvrie, recomandă pe lângă prețuri ieftine

Victor Dahinten,

magazin de ferărie în Alba-Iulia, lângă Fântână

și

35 9-10

Adolf Graffius,

lăcătușerie de mașini în Orăștie în piața principală.

Oena-Sibiiului — Salzburg — Vizakna.

HOTEL BRESSLER.

Deschis din 15 Maiu până în 30 August.

47 2-6

Odăi de închiriat lunare, bine mobilate. — Sală mare pentru mâncare. —

Grădină de restaurațiune umbroasă și parc. — Bucătărie bună. —

Beuturi curate. — Serviciu prompt. — Prețuri moderate.

Liferantul curții ces. și reg. Esposiția Paris: Medalia de aur.

FERNOLENDT

Vacs de ghete și papuci,

cel mai bun din lume, se svintă curând, are lustru foarte frumos și nu strică pelea de loc. — Infinitat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21.

4 44-52

Se capătă în toate locurile.

Fabrică de casse.

Subscrisul imi isu voie a face atent p. t. publicul meu la-

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerciul, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregăteac (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumînă Atycelen.

Gustav Moess,

2 8-26

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcel-mare Nr. 8.